

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ при МОН УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені Г.С. СКОВОРОДИ
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ ХНПУ
імені Г. С. СКОВОРОДИ

НАУКА ТА ОСВІТА В ДОСЛІДЖЕННЯХ МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної
конференції для студентів, аспірантів, докторантів,
молодих учених

13 травня 2021 року

Харків 2021

Головний редактор:

Бойчук Ю. Д. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

Редакційна колегія:

Бережна С. В. – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Башкір О. І. – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, голова ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Боярська-Хоменко А. В. – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри освітології та інноваційної педагогіки, заступник голови ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Жерновникова О. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики, член ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Коробкіна О. Г. – директор наукової бібліотеки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Божко О. О. – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, член ради молодих учених Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Макітренко К. О. – здобувач першого рівня вищої освіти факультету іноземної філології, голова студентського наукового товариства Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 11 травня 2021 року)*

Наука та освіта в дослідженнях молодих учених [Електронне видання] : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. для студ., аспірантів, докторантів, молод. учених, Харків, 13 трав. 2021 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред) та ін.]. – Харків, 2021. – 177 с.

У збірнику відображено тези Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених «Наука та освіта в дослідженнях молодих учених», що проходила на базі Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди з нагоди Дня науки. Він містить результати теоретичних та емпіричних досліджень молодих учених України в умовах сучасних викликів.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

Малюнки можуть принести у наше життя багато доброго, світлого, радісного: про це казка М. Пляцковського «Ромашки в январе», про це оповідання А. Лопатиної «Целебный натюрморт».

Отже, дитяча література на сьогодні має великі можливості різнобічного впливу на дитину. Розмаїття художніх творів на тему малювання значне, що дозволяє створити цілу програму, завдяки якій маленький читач міг би знайомитися з літературою і малювати. У цьому бачимо подальші перспективи нашої роботи.

РОЗШИРЕННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОБІЗНАНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗНАНЬ ПРО РОДИННІ Й ДРУЖНІ ЗВ'ЯЗКИ МІЖ ДИТЯЧИМИ ПИСЬМЕННИКАМИ

Є.В. Коновал

здобувач першого рівня вищої освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків

Сутність початкової літературної освіти полягає в розвитку повноцінних навичок читання, ознайомленні школярів з дитячою літературою в усьому розмаїтті, у художньо-естетичному освоєнні тексту і дитячої книжки. На кінець початкової школи в учнів мають бути сформовані основи читацької самостійності, які є показником літературознавчої компетенції молодших школярів. За Н. М. Светловською, основою формування читацької самостійності є знання книжок. Якщо читач знає авторів, назви творів, жанри, то в нього обов'язково виявляється читацька самостійність. На жаль, саме на аспект читацької обізнаності сьогодні вчителі звертають менше уваги, тому сучасні школярі не можуть похвалитися широким читацьким кругозором.

Пошук вирішення проблеми розширення літературної обізнаності як основи читацької самостійності привів нас до ідеї використати інформацію про зв'язки між дитячими письменниками (дружні, родинні). На нашу думку, обізнаність із фактами про друзів-письменників, батьків-письменників, з одночасним згадуванням про їхню творчість, дозволить розширити читацький кругозір та закласти основи уявлень про різні століття.

Серед письменників ХІХ століття особливе місце займає Т. Шевченко. Тарас Григорович підтримував дружні стосунки з письменницею Марко Вовчок (Марія Вілінська). Це було справжнє творче споріднення двох талантів. У дитяче читання увійшли казки Марка Вовчка «Злючка-колючка і добра троянда», «Королева Я», оповідання «Горпина» тощо.

Постаті Т. Шевченка та Марка Вовчка утворюють ланцюжок до таких письменників, як Пантелемон Куліш (у дитяче читання увійшла його казка «Півпівника») та француза Жуля Верна (повісті «Діти капітана Гранта», «Навколо світу за вісімдесят днів» та інші). Останній надав Марку Вовчку перший право на переклад своїх творів. Говорячи про Пантелеймона Куліша,

важливо зазначити, що його дружиною була письменниця Ганна Барвінок (справжнє ім'я – Олександра Білозерська), кілька творів якої увійшли в коло дитячого читання.

Вибудовуючи ланцюжок дружніх зв'язків, згадуємо Олександра Пушкіна та Володимира Даля, казкаря Козака Луганського. Володимир Іванович відомий у дитячій літературі такими творами, як «Війна грибів з ягодами», «Журавель і чапля» та ін. О. С. Пушкін – класик російської літератури, відомий дітям казками та витонченими зразками пейзажної лірики. Поряд із цими митцями можна згадати Василя Жуковського, який був учителем і другом О. Пушкіна. Про їхні стосунки яскраво розповідає історія про подарований портрет із написом «Учню-переможцю від переможеного вчителя». Жуковський (автор віршів та казок для дітей «Спляча царівна», «Кіт у чоботях» та інш.) був добре знайомий із В. Далем.

Класиком української дитячої літератури вважається письменниця ХХ століття Наталя Забіла. У колі дитячого читання Наталя Львівна відома як прозовими («Ясочина книжка», «Олівець-малювець»), так і віршованими творами («Два хлопчики», «Бабусин песик»). Н. Забіла підтримувала дружні стосунки із К. Чуковським, який порадив поетесі написати вірш «Олівець-малювець», коли поспілкувався з її донькою. Забіла, до речі, перекладала твори Корнія Чуковського «Лікар Айболить», «Веселка». Говорячи про цю неймовірно талановиту письменницю, важливо згадали її дружні зв'язки з такими письменниками, як Оксана Іваненко (відома своїми прозовими творами про природу «Джмелик», «Бурулька») і Марія Пригара (веселі вірші про дітей «Сварка», «Перша зустріч»).

У ХХ столітті можна окремо виділити літературне подружжя Андрія Малишка, автора таких дитячих творів, як «Перепілка», «Підкова», «Засць-побігаєць» та Любові Забашти (вірші «Яблунька», «Веснянка», «Дощик і веселка» та інші). А прикладом російського літературного подружжя у ХХ століття може стати поет Валентин Берестов («Читалочка») і його дружина, «краща з жінок» – Тетяна Александрова (автор «Домовичка Кузьки»).

Прикладом письменницької династії є родина Бойків. Діти добре знають гумористичні вірші Грицька Бойка. Проте далеко не всім відомо, що син гумориста Вадим Бойко – драматург, який частину своєї творчості присвятив дітям (наприклад, казка «Даринка, Гриць та нечиста сила»). А є ще онука Богдана Бойко, яка пише вірші для дітей («Яка ж пора найкраща?»).

У ХХ столітті звертаємо увагу на відомого автора Анатолія Костецького, який підкорив дітей своїми веселими віршами та пригодницькими творами («Суперклей Христофора Тюлькіна, або Здавайтеся – вас відкрито»). Тут ланцюжок можна скласти з дружніх зв'язків Анатолія з Михайлом Стельмахом (вірші «Колискова», «А у мене є сестричка») і його сином Ярославом (оповідання «Нахаба». повість «Найкращий намет»).

Якщо говорити про сучасність, то можна згадати харківського дитячого письменника й педагога – Вадима Левіна, автора таких віршів «Встреча», «Кто боится темноты?» та багатьох інших. Дружні стосунки пов'язували Вадима Олександровича з Ренатою Мухой (авторкою таких віршів «Таракан», «Собаку

обидели» тощо), з якою вони разом написали книгу-посібник для батьків «Між нами». Учнем Левіна є сучасний харківський дитячий письменник Віктор Хмельницький (автор дитячих віршів та міні-казок «Осінь історія», «Вірш про бобра» тощо).

Спираючись на досвід, отриманий під час проходження педагогічної практики, можемо зазначити, що використання в розповідях про письменників різноманітних зв'язків між ними допомагають покращити читацьку обізнаність учнів.

АНАЛІЗ ВЛАСНОГО ДИТЯЧОГО ЧИТАЦЬКОГО ДОСВІДУ СТУДЕНТІВ РІЗНИХ КУРСІВ

Ю.П. Кривуля

здобувач першого рівня вищої освіти

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків

Література і художня, і наукова грає значну роль у нашому житті. У книгах зберігаються знання, які накопичуються, передаються, збільшуються з покоління в покоління. Особливе значення має література саме в дитячому віці, коли дитина тільки починає пізнавати себе й світ.

Кожна людина може оцінити свій читацький досвід. У спогадах про дитинство людей різного віку ступінь важливості дитячої літератури може бути різною. Іноді прочитаний у дитинстві твір здається більш значущим вже після повторного читання в дорослому віці.

Перспективним вважаємо дослідження дитячого читацького досвіду дорослих, зокрема студентів факультету початкового навчання різних курсів, у динаміці. У такому оцінюванні можуть надавати акценти різні параметри читацьких рис студентів різних курсів: ідентичність, цінності, соціолект, форми інтеракції тощо. З огляду потреби аналізу читацького досвіду, отриманого дорослою людиною в дитинстві, на нашу думку, доречно до характеристик груп читачів запропонувати до використання у полі дослідження такий конструкт, як соціофольклор, якому за аналогією з визначеннями соціолекту та фольклору надамо таку дефініцію: культурні особливості народної творчості у певних стратах суспільства або субкультурах. Прояви соціофольклору можна досліджувати в динаміці, зокрема перевіряти чи змінюється він під впливом навчання на спеціальностях, які формують професійні компетенції, що безпосередньо пов'язані зі знаннями в зазначеному напрямку. У ході дослідження було висунуто гіпотезу, що різниця в соціофольклорах різних груп контингентів абітурієнтів може зникати в процесі формування фахівців. Потреба перевірки такої гіпотези актуальна для здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Початкова освіта», опанування компетентностей якої прямо пов'язано з формуванням саме такої професійної культури. Вочевидь, що розмаїття субкультур і набуття загальної професійної культури входить у деяке протиріччя, тоді як зміна культурних характеристик має проявитися в

ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД ПЛАНУВАННЯ У ЗАКЛАДІ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	55
Ткаченко В. І.	
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВИКЛИК СУЧАСНОСТІ	57
Толок Д.В.	
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗВО ПРИ ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИКИ	59
Харченко А.П.	
СПЕЦІФІКА ІНТЕГРАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	61
Хомук Ю. С.	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	63
Холявко Н.І.	
НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	65
Черненко А.В.	
ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	67
Чернявська А.Ю., Чернявська М.В.	
МУЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	69
СЕКЦІЯ 2. Освітологічні дискурси в підготовці майбутніх фахівців	71
Вітченко В.В.	
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	71
Дуб Н.Є., Головчак М.І.	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	73
Дубовик Б.М., Семченко А.О.	
АНГЛІЙСЬКИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ СЛЕНГ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ...	75
Ковальова М. В.	
ОСОБЛИВОСТІ РОЗКРИТТЯ ТЕМИ МАЛЮВАННЯ В КОЛІ ЧИТАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	77
Коновал Є.В.	
РОЗШИРЕННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ ОБІЗНАНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗНАНЬ ПРО РОДИННІ Й ДРУЖНІ ЗВ'ЯЗКИ МІЖ ДИТЯЧИМИ ПИСЬМЕННИКАМИ.....	79